

Waar die hart van vol is...

tekst en beeld:
Jan Hein van Dierendonck

Op 3 december 1967 begon het hart van de 25-jarige Denise Darvall te kloppen... in het lichaam van de 55-jarige Louis Washkansky. 'Christ! Dit sal werk', mompelde een jonge, goedogende hoofdchirurg in het Groote Schuur Ziekenhuis te Kaapstad. Achttien dagen later stierf Washkansky aan een longontsteking. Het was een controversiële operatie en de ambitieuze Christiaan Barnard wist plots alle ogen van de wereld op zich gericht. Hij werd in Amerika als een held onthaald, logeerde in het Witte Huis en vloog naar Kaapstad terug om het op 2 januari opnieuw te proberen. De gepensioneerde tandarts Blaiberg bleef nog 19 maanden leven met het hart van een 24-jarige kleurling.

Barnard wordt in 1922 geboren in het Zuid-Afrikaanse Beaufort-West als zoon van een predikant met Nederlandse voorouders. Hij verliest al jong een broertje aan een hartafwijking. Een andere broer, Marius, gaat net als hij geneeskunde studeren in Kaapstad. Barnard sticht een gezin, werkt na zijn afstuderen tijdelijk als huisarts en wordt chirurgisch onderzoeker – hij vindt een oplossing voor congenitale intestinale atresie. In 1955 krijgt een tweejarige beurs om zich aan de universiteit van Minnesota te bekwamen in hart-longchirurgie, een periode die hij afsluit met een dissertatie. Voorbouwend op

de ontwikkeling van hart-longmachines stort hij zich, terug in Kaapstad, op de hartchirurgie. Na een studiereis in Rusland experimenteert hij samen met Marius en de zwarte (!) technicus Hamilton Naki op honden, om in 1967 de grote stap te zetten. In 1968 worden wereldwijd meer dan 100 harttransplantaties uitgevoerd, maar al snel blijkt dat de gemiddelde overlevingsduur tegenvalt; harttransplantaties herleven pas nadat men vat krijgt op afstoting. Ondertussen gaat Barnard door. Hij ontwikkelt een heterotopische procedure en experimenteert met een tijdelijk chimpanseehart.

Barnards huwelijk met verpleegkundige Aletta Louw blijkt niet tegen de glamour bestand. Hij heeft affaires met de sekssymbolen Sophia Loren en Gina Lollobrigida en de Franse chansonière Françoise Hardy. Ook zijn huwelijken met de piepjonge schoonheden Barbara Zoellner en Karin Setzkorn stranden. Inmiddels steeds meer geteisterd door reuma, verlegt hij zijn aandacht naar schrijven (autobiografieën, romans, boeken over gezondheid en Zuid-Afrika). Zijn reputatie als arts krijgt een knauw als hij reclame gaat maken voor een door de FDA afgekeurde antirimpelcrème en adviseur wordt van een Zwitserse 'verjongingskliniek'. Hij overlijdt in 2001 tijdens een vakantie op Cyprus aan een zware astma-aanval.